

مقاله پژوهشی:

توانایی مدیریتی، ارتباطات سیاسی و گزارشگری مالی متقلبانه

[20.1001.1.74672588.1400.5.20.5.3](https://doi.org/10.1001.1.74672588.1400.5.20.5.3)

علی لعل‌بار، محسن حسینی^۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۶/۲۷

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۱۴

چکیده

مدیران عالی به دلیل دسترسی به اطلاعات درونی و محرمانه شرکت، انتظار می‌رود دارای درک بیشتری از کسب و کارشان باشند که این امر موجب می‌شود آنها برآوردها و قضاوت‌های بهتری را انجام دهند. بنابراین، موضوع اصلی این تحقیق، بررسی تاثیر توانایی مدیریتی بر گزارشگری متقلبانه است. همچنین، نقش ارتباطات سیاسی بر تاثیر توانایی مدیریتی در گزارشگری متقلبانه مورد بررسی قرار خواهد گرفت. برای این منظور، نمونه‌ای متشکل از ۹۵ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۷ مورد بررسی قرار گرفت. تحقیق حاضر از منظر هدف‌گرایی، توصیفی، از منظر راهبردی، کمی، از منظر رویکرد، تجربی و از منظر راهکار، میدانی و کتابخانه‌ای است. برای آزمون فرضیه‌ها، از رگرسیون لجستیک استفاده شده است. نتایج آزمون‌های انجام شده نشان می‌دهد رابطه توانایی مدیریتی شرکت‌ها و گزارشگری متقلبانه معکوس است. همچنین ارتباطات سیاسی نتوانست در سطح معناداری بر رابطه بین توانایی مدیریتی و گزارشگری متقلبانه تاثیر بگذارد.

کلید واژه‌ها: توانایی مدیریتی، گزارشگری متقلبانه، ارتباطات سیاسی

۱. عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

۲. عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور، نویسنده مسئول؛ رابانامه: mhassani2418@gmail.com

مقدمه

امروزه بیش از هر زمان دیگری بازارهای سرمایه گسترش یافته و کسب قدرت اقتصادی ساختاریافته در فراسوی مرزهای جغرافیایی، بازارهای سرمایه را جولانگاه خود قرار می‌دهد. ناگزیر بازار سرمایه بیش از پیش مستعد بروز تبانی، تقلب و فساد است که متولیان مختلف اقتصادی در این بازار مرتکب می‌شوند. فساد و تقلب به اشکال گوناگون در بازار سرمایه رخ می‌دهد؛ اما آنچه بیشتر اهمیت دارد و آثار مخرب عینی و ذهنی ماندگاری بر بازار سرمایه در پی خواهد داشت، تقلب در گزارشگری مالی است. گزارشگری مالی متقلبانه آن چیزی است که باعث ورشکستگی شرکت‌های بزرگی نظیر انرون و ورلدکام در آستانه ورود به قرن ۲۱ میلادی بود و موجب وارد آمدن شوک شدیدی به بازارهای سرمایه آمریکا شد (حقیقت و علوی، ۱۳۹۲).

تحقیقات نشان می‌دهد افراد با ویژگی‌های شخصیتی مشخص، احتمال رخ دادن تقلب را تحت تاثیر قرار می‌دهند. از آنجا که مدیران واحدهای تجاری مسئول تهیه صورت‌های مالی هستند، احتمال وجود تقلب در گزارشگری مالی نیز تحت تاثیر انگیزه‌ها و فشارهایی که بر آنان است، قرار می‌گیرد (آنینگ سجاتی، ۲۰۰۹). مدیران با توانایی بالا، آگاهی و درک بیشتری از شرایط حال و آینده شرکت، روند صنعت و وضعیت کلان اقتصادی دارند و قضاوت‌ها و برآوردهای دقیق و اثربخش‌تری را برای شرایط مختلف انجام می‌دهند؛ در نتیجه آنها می‌توانند با استفاده از منابع شرکت، عملکرد بهتری را کسب کنند. در مقابل، هنگامی که مدیران شرکت‌ها از سوی منابع درون سازمان و برون سازمان، به دلیل دستیابی به سود یا نتیجه مالی موردانتظار یا وضعیت نامطلوب اقتصادی تحت فشار قرار می‌گیرند، در صورت ناتوانی در برآورده ساختن این انتظارات ممکن است با انجام تعدیل‌های نامناسب مفروضات و تغییر در قضاوت‌ها، از طریق دستکاری سود، مرتکب تقلب در گزارشگری مالی شوند (وانگ و همکاران، ۲۰۱۷).

از آنجا که مصادیق گزارشگری مالی متقلبانه و فهرست شرکت‌های متقلب توسط هیچ ارگان یا نهادی ارائه نمی‌شود، انجام مطالعه در زمینه گزارشگری مالی متقلبانه در ایران ضروری به نظر می‌رسد. در ایران سهم دولت از اقتصاد نسبت به بخش خصوصی بیشتر

است؛ تا حدی که اقتصاد ایران را می‌توان اقتصاد دولتی نام نهاد (رضازاده و آشتاب، ۱۳۸۹). به دلیل دولتی بودن بیشتر شرکت‌ها و صنایع بزرگ تاثیرگذار بر اقتصاد، دولت از قدرت بالایی در تصمیم‌گیری و هدایت سیاست‌های کلان اقتصادی در بازار سرمایه برخوردار است. به همین دلیل، شرکت‌ها تمایل زیادی به برقراری رابطه نزدیک با دولت دارند. این روابط منافع زیادی از قبیل امتیاز دسترسی به بازار، تخفیف‌های مالیاتی، دسترسی آسان‌تر به اعتبارات، دریافت یارانه‌های دولتی برای آنها در پی خواهد داشت. در مقابل، ممکن است شرکت‌ها منافع ناشی از این روابط را با دولت تسهیم کنند. به این نوع بافت اقتصادی، «نظام اقتصادی مبتنی بر روابط» گفته می‌شود. در نظام‌های اقتصادی مبتنی بر روابط، ارتباطات سیاسی با دولت یک منبع ارزش برای واحدهای تجاری دارای این نوع روابط به‌شمار می‌آید. شرکت‌های دارای روابط سیاسی با دولت، راحت‌تر به منابع سرمایه و دیگر مزایا دسترسی دارند که باعث می‌شود کمتر به گزارشگری مالی با کیفیت بالا متکی باشند (آنینگ سجاتی، ۲۰۰۹).

برقراری روابط سیاسی با دولت نه تنها بر وضعیت مالی واحدهای تجاری تاثیرگذار است، بلکه می‌تواند انگیزه و توانایی مدیران را نیز در ارتباط با گزارشگری مالی و تهیه صورت‌های مالی تحت تاثیر قرار دهد. این امر ممکن است منجر به ایجاد تفاوت‌های چشمگیر در کیفیت گزارشگری مالی واحدهای تجاری دارای روابط سیاسی با دولت در مقایسه با واحدهای تجاری فاقد این نوع روابط شود (وانگ و همکاران، ۲۰۱۷).

مبانی نظری و پیشینه‌شناسی تحقیق

توانایی مدیریتی و گزارشگری متقلبانه

دیدگاه نئوکلاسیک از شرکت‌ها، فرض می‌کند که مدیران برتر همگن هستند و بنابراین مدیران مختلف به‌عنوان جایگزین‌های مناسب برای یکدیگر در نظر گرفته می‌شوند (برترین و شوار، ۲۰۰۳). با این حال، مطالعات اخیر نشان می‌دهد که مدیران منحصر بفرد تأثیرات منفی بر تصمیمات شرکت‌ها دارند. به‌طور خاص، مطالعات متعدد در ادبیات حسابداری نشان می‌دهد که خصوصیات فردی مدیران بر افشای داوطلبانه شرکت‌ها و نتایج گزارشگری

مالی تأثیر می‌گذارد (بامبر و همکاران، ۲۰۱۰؛ دجونگ و لینگ، ۲۰۱۳؛ دیرنگ و همکاران، ۲۰۱۰؛ جی و همکاران، ۲۰۱۱). توانایی مدیران برای ارتقای عملکرد منابع اقتصادی کلی شرکت بر انعطاف‌پذیری مهارت‌های مختلف مانند مهارت فنی، مهارت‌های انسانی و مهارت‌های مفهومی بستگی دارد (بارنی، ۱۹۹۱؛ کاتز، ۱۹۵۵). این قابلیت مدیریتی نه تنها بر عملکرد شرکت تأثیر می‌گذارد، بلکه بر احتمال اجرای اقدامات CSR تأثیر می‌گذارد.

نخست، مدیران بیشتر توانایی در مورد چشم انداز شرکت، روند صنعت و شرایط اقتصاد کلان آگاهی دارند؛ بدین ترتیب، آنها می‌توانند پروژه‌های بهتر را انتخاب کرده و با احتیاط اجرا کنند. بنابراین، بنگاه‌هایی که مدیران توانا را استخدام می‌کنند، بهتر از افرادی هستند که مدیران توانا ندارند (پنروس، ۱۹۵۹؛ کاتز، ۱۹۵۵؛ بارنی ۱۹۹۱؛ هلفات و کاستانیاس، ۱۹۹۱؛ تیشلر و کارملی، ۲۰۰۴؛ چمانور و پانگلیس، ۲۰۰۵). با توجه به «مثلث تقلب» (کریسی، ۱۹۵۰)، فشار و نیازهای مالی می‌تواند فعالیت‌های تقلبی مدیریتی را تحریک کند. این به ویژه در اقتصادهای در حال گذار چیره می‌شود؛ زیرا یک محیط ضعیف قانونی باعث می‌شود که شرکت‌ها بتوانند در رفتارهای جعلی شرکت کنند. به عنوان مثال، در چین، شرکت‌های ثبت شده در بورس اوراق بهادار باید در هر سه سال گذشته ۱۰ درصد آستانه ROE را در هنگام درخواست مجوز برای صدور سهام اضافی به دست آورند. این قانون منجر به تمرکز ROE در منطقه بیش از ۱۰٪ می‌شود. برای رفع نگرانی سرمایه‌گذاران، سازمان‌های نظارتی به طور فزاینده مورد بررسی شرکت‌هایی با درآمد غیر عملیاتی برای دستیابی به آستانه ROE هستند (چن و یوان، ۲۰۰۴). در مثالی دیگر، اگر یک شرکت در دو سال متوالی زیان گزارش کند، یا دارایی خالص آن در هر سال نسبت به قبل منفی باشد، سهام آن تحت «وضعیت خاص (ST)» قرار خواهد گرفت. از ترس قرار گرفتن در وضعیت ST، شرکت‌هایی که عملکرد ضعیف دارند، احتمال بیشتری دارند که تقلب کنند. این امر به نوبه خود احتمال اجرای اقدامات CSR یا بورس سهام را افزایش می‌دهد.

دوم، توانایی مدیریتی در سطح بالا نیز می‌تواند خطر ابتلا به نارسایی‌های شرکت را کاهش دهد، و به نوبه خود، خطر حسابرسی را کاهش می‌دهد. از آنجایی که توانایی مدیریت به تمایل بیشتری نسبت به عملکرد بهتر فعلی و آینده مرتبط است، می‌تواند

ریسک‌های عملکرد ضعیف و شکست‌های شرکت را کاهش دهد. علاوه بر این، یک مدیر توانمند با کیفیت بالاتر درآمد ارتباط دارد (دمیرجان و همکاران، ۲۰۱۳). به همین ترتیب، کریشان و وانگ (۲۰۱۵) دریافتند که احتمال داشتن صدور بیانیه ای برای افزایش اعتبار و هزینه‌های حسابرسی با توانایی‌های مدیریتی کاهش می‌یابد. در یک زمینه تقلب، به این معنی است که توانایی مدیریتی می‌تواند احتمال تقلب گزارشگری مالی را کاهش دهد.

سوم اینکه، مطالعات پیشین (به‌عنوان مثال، چمانور و پائگلیس، ۲۰۰۵) نشان می‌دهد که کیفیت مدیریت یک شرکت می‌تواند یک اثر تایید کننده بر ارزش شرکت داشته باشد. به‌عنوان یک نتیجه، مدیران توانمندتر می‌توانند ارزش شرکت خود را به حساب بی‌اعتمادی بیشتری نسبت به بیگانگان انتقال دهند. بنابراین، کارکنان سازمان‌های نظارتی که با محدودیت‌های زمانی و مالی مواجه می‌شوند، اغلب به این منابع وابسته هستند تا تعیین کنند که نقض قوانین مورد بررسی قرار گیرد (فیلز، ۲۰۱۲). با توجه به اثرات گواهینامه توانایی‌های مدیریتی، سازمان‌های نظارتی نسبت به شرکت‌های دارای مدیران توانمند بیشتر تمرکز خود را بر گزارش مالی شرکت‌های دارای مدیران کمتر توانمند قرار می‌دهند؛ این امر منجر به کاهش احتمال بررسی و تحریم توسط آژانس‌های نظارتی خواهد شد. با توجه به این استدلال، اولین فرضیه به صورت زیر بیان می‌شود:

فرضیه اول: توانایی مدیریتی با احتمال گزارشگری مالی متقربانه رابطه معکوس دارد.

تأثیر احتمالی و تعاملی ارتباطات سیاسی

در یک اقتصاد مبتنی بر رابطه، اگر یک مدیر توانمند احتمال گزارش مالی جعلی را کاهش دهد، ممکن است به‌طور طبیعی پرسش زیر مطرح شود: آیا تأثیر توانایی مدیریت در احتمال تقلب بین شرکت‌های با ارتباطات سیاسی و غیر آن متفاوت است؟

کیفیت گزارش دهی به علت تقاضای بازار، به‌طور قابل توجهی متفاوت است، زیرا گزارش‌های مالی کشورهای مختلف، نقش‌های اقتصادی مختلفی را بازی می‌کنند. شرکت‌های تجاری ذکر شده، تمایل دارند که عدم تقارن اطلاعات را از طریق ارتباطات سیاسی حل کنند، بنابراین کیفیت گزارش کمتری دارند (بال و شیواکومار، ۲۰۰۵). این نشان

می‌دهد که به‌طور کلی، انگیزه شرکت‌ها برای ارائه گزارش‌های مالی با کیفیت بالا با میزان ارتباطات سیاسی کاهش می‌یابد و به نوبه خود احتمال وقوع تقلب در گزارش مالی با افزایش ارتباطات سیاسی افزایش می‌یابد. به این دلیل است که مدیر نسبت به شرکت‌های فاقد ارتباطات سیاسی، نقش کمتری در مدیریت کسب و کار و به‌طور کلی کاهش احتمال تقلب، به ویژه برای شرکت‌های دارای ارتباطات سیاسی دارد.

شرکت‌های دارای ارتباطات سیاسی معمولاً سود خود را از طریق ارتباطات خود به دست می‌آورند. با توجه به حمایت ضعیف سرمایه‌گذاران و اجرای مقررات ضعیف، شرکت‌ها تمایل به استفاده از اقدامات غیرقانونی دارند، که احتمال افزایش تقلب را نشان می‌دهد (یو و همکاران، ۲۰۱۵). این می‌تواند انگیزه مدیران را برای جلوگیری از تقلب کاهش دهد. همانطور که در بالا ذکر شد، زمانی که مجازات‌های سازمان‌های نظارتی برای شرکت‌های جعلی نسبتاً کم تعیین می‌شود، مجازات‌هایی که توسط سازمان‌های نظارتی اجرا می‌شود، برای افزایش انگیزه شرکت‌ها برای جلوگیری از تقلب مالی گزارش نمی‌شود. این موضوع، همراه با حمایت از حقوق مالکیت ضعیف و اجرای ضعیف، این وضعیت را بیشتر تشدید می‌کند. با توجه به استدلال فوق، فرضیه دوم را به شرح زیر پیشنهاد می‌کنیم:

فرضیه دوم: ارتباطات سیاسی تأثیر توانایی مدیریتی در احتمال تقلب در گزارشگری مالی را تضعیف می‌کند.

پیشینه پژوهش

کامارودین و همکاران (۲۰۱۸) دریافتند که تقلب صورت‌های مالی با تنوع جنسیتی و تنوع نقش‌ها رابطه مثبت دارد. علاوه بر این، بین ویژگی‌های حاکمیت شرکتی (اندازه هیئت مدیره، تعداد جلسه هیئت مدیره و نقش دوگانه مدیرعامل) و تقلب در صورت‌های مالی رابطه معناداری وجود دارد. آن و همکاران (۲۰۱۸) دریافتند که محدودیت منابع مالی و انسانی با احتمال تقلب مالی شرکت در شرکت‌های کارآفرینی رابطه مثبتی دارند، اما این اثرات را می‌توان با قابلیت نوآوری کاهش داد. وانگ و همکاران (۲۰۱۷) دریافتند که

افزایش توانایی مدیران منجر به کاهش گزارش مالی متقلبانه می‌شود. همچنین شواهد حاکی از این است که ارتباطات سیاسی شرکت‌ها می‌تواند توانایی مدیران را در احتمال تقلب در صورت‌های مالی ضعیف یا محدود کند.

حاجی عبدالله (۲۰۱۷) بیان کرد که ارائه خدمات غیرحسابرسی رابطه مثبت و معناداری با تقلب در گزارشگری مالی دارد. همچنین وجود مدیران وابسته در هیئت‌مدیره با تقلب در گزارشگری مالی رابطه منفی و معناداری دارد. حبیب و حسن (۲۰۱۷) دریافتند که مدیران توانمندتر نسبت به سرمایه‌گذاری و همچنین کنترل تأثیرات کیفیت گزارشگری مالی و دیگر مشخصه‌های خاص سرمایه‌گذاری مؤثر هستند. رحمان و همکاران (۲۰۱۶) با بررسی مدیریت سود در شرکت‌های متقلب مالزی بیان کردند که مدیران این شرکت‌ها در دوره‌های مشکوک به انجام تقلب، درآمدهای شرکت را به‌منظور کاهش در پرداخت مالیات مدیریت می‌کنند. همچنین نتایج پژوهش آنها حاکی از آن بود که بیشترین انگیزه تقلب مدیران در شرکت‌های متقلب، انگیزه‌های شخصی به‌منظور کسب پاداش است.

کریشنا و وانگ (۲۰۱۵) نشان می‌دهند که احتمال رأی دادن به بیانیه‌های بی‌پایه و هزینه‌های حسابرسی در توانایی‌های مدیریتی کاهش می‌یابد. دمیرجیان و همکاران (۲۰۱۳) دریافتند که کیفیت درآمد برای شرکت‌هایی با مدیران توانمند بیشتر از شرکت‌های دارای مدیران کم توان است.

بر اساس نمونه‌ای از ۲۸ کشور، گودهامی و همکاران (۲۰۱۴) دریافتند که با انتظارات عقلایی، شرکت‌های متعهد به سیاست، ترجیح می‌دهند ۴ شرکت حسابرسی را به‌عنوان ۴ عضو ارزیابی کنند و در نتیجه کیفیت اطلاعات بیشتری را به خود اختصاص دهند. کوریا (۲۰۱۴) نشان می‌دهد که شرکت‌ها و مدیران با مشارکت سیاسی بلندمدت و لابی‌گری احتمال بیشتری در اجرای اقدامات SEC دارند و در صورتی که توسط SEC مورد پیگرد قانونی قرار گیرند، با مجازات‌های پایین‌تر رو به رو خواهند بود.

یو و یو (۲۰۱۱) نشان می‌دهند که فعالیت‌های لابی‌گری شرکت‌ها در تشخیص تقلب تفاوت چشمگیری دارند. برای بررسی تاثیر توانایی مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی بیک و همکاران (۲۰۱۱) دریافتند که احتمال پیش بینی درآمد مدیریت و فرکانس پیش

بینی‌ها با توانایی‌های مدیریتی افزایش می‌یابد. چنی و همکاران (۲۰۱۱) دریافتند که شرکت‌های دارای ارتباطات سیاسی، اطلاعات کم کیفیت را در تلاش برای سرقت سرمایه‌گذاران، افشا می‌کنند. تانگ و میائو (۲۰۱۱) به شواهدی دست یافتند که ارتباط مستقیم بین وضعیت پرداخت سود و کیفیت سود را تأیید می‌کند. این ارتباط مثبت بین وضعیت پرداخت سود و کیفیت سود برای شرکت‌هایی که سود بیشتری پرداخت می‌کنند قوی‌تر است.

تامرادی و همکاران (۱۳۹۷) دریافتند که بین انتخاب حسابرس و شفافیت اطلاعات حسابداری رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج نشان داد ارتباطات سیاسی اندازه‌گیری شده به‌وسیله پرداختی به دولت بر رابطه انتخاب حسابرس و شفافیت اطلاعات حسابداری تأثیر منفی دارد؛ بدین معنی که، در شرکت‌های دارای ارتباطات سیاسی، مدیریت به‌واسطه قدرت و نفوذ خویش مایل به انتخاب حسابرسانی هستند که دیدگاه هماهنگ با آنها را داشته باشند. بنابراین، در چنین شرکت‌هایی ممکن است شفافیت اطلاعات حسابداری کاهش پیدا کند و ارتباطات سیاسی اندازه‌گیری شده به‌وسیله مالکیت دولتی بر رابطه بین انتخاب حسابرس و شفافیت اطلاعات حسابداری رابطه مثبت دارد؛ بدین معنی که، سهامداران عمده وابسته به دولت در چنین شرکت‌هایی تمایل بیشتری به افزایش نظارت خود بر شرکت‌های دارای ارتباطات سیاسی و تقاضای حسابرسی با کیفیت بالاتر دارند؛ زیرا کیفیت حسابرسی، شفافیت اطلاعات حسابداری را افزایش می‌دهد.

حسن زاده (۱۳۹۷) دریافت که بین ارتباطات سیاسی و هزینه سرمایه شرکت‌ها، رابطه منفی و معناداری وجود دارد. بنابراین با افزایش ارتباطات سیاسی شرکت‌ها، هزینه سرمایه کاهش می‌یابد. قادری و قادری (۱۳۹۶) دریافتند اگر عملکرد مدیر طی سال نامطلوب باشد، مدیر برای مخفی کردن عملکرد نامطلوب، احتمالاً به جعل اسناد مالی شرکت و ارائه گزارش مالی حاوی تقلب اقدام خواهد کرد. نیکبخت و همکاران (۱۳۹۶) دریافتند که رابطه منفی و معنادار بین قابلیت‌های مدیران و اطمینان بیش از حد وجود دارد. به‌عبارت دیگر، هر اندازه که مقامات ارشد سازمان توانمندتر باشند، از میزان اطمینان بیش از حد

آنان کاسته خواهد شد؛ همچنین نتایج نشان‌دهنده رابطه معنادار بین قابلیت‌های مدیران و نوع نگرش آنان در انتخاب راهبرد سازمانی بود.

کردلر و رحمانی پیجا (۱۳۹۵) در مقاله‌ای به بررسی رابطه توانایی مدیریت و کیفیت گزارشگری مالی در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. یافته‌های آنها نشان می‌دهد که بین توانایی مدیریت و کیفیت گزارشگری مالی رابطه معناداری وجود دارد و رابطه آنها منفی است، البته با در نظر گرفتن تأثیر متغیر تعاملی اندازه حسابرسان بر متغیرهای مستقل و کنترلی مشاهده می‌کنیم که توانایی مدیریت با کیفیت گزارشگری مالی رابطه مثبت دارد.

دهکردی و آقای (۱۳۹۴) به بررسی ارتباط بین سیاست تقسیم سود و گزارشگری مالی متقلبانه پرداختند. نتایج به دست آمده نشان داد، شرکت‌هایی که سود تقسیم می‌کنند با احتمال کمتری مرتکب گزارشگری مالی متقلبانه می‌شوند. همچنین، سطح سود تقسیمی نیز رابطه‌ای منفی با گزارشگری مالی متقلبانه دارد. براساس یافته‌های تحقیق می‌توان نتیجه گرفت سود تقسیمی حاوی اطلاعاتی در خصوص کیفیت گزارشگری مالی شرکت، به ویژه انگیزه‌های منجر به تجدید ارائه صورت‌های مالی است.

روش‌شناسی تحقیق

این تحقیق از نظر ماهیت و محتوا از نوع همبستگی است که با استفاده از داده‌های ثانویه مستخرج از صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به تحلیل رابطه همبستگی می‌پردازد. انجام این پژوهش در چهارچوب استدلال قیاسی-استقرایی صورت خواهد گرفت. از سوی دیگر پژوهش حاضر از نوع پس رویدادی (نیمه تجربی) است؛ یعنی بر مبنای تجزیه و تحلیل اطلاعات گذشته و تاریخی (صورت‌های مالی شرکت‌ها) انجام می‌گیرد. همچنین این پژوهش از نوع مطالعه‌ی کتابخانه‌ای و تحلیلی علی بوده و نیز مبتنی بر تحلیل داده‌های تابلویی است. موضوع این پژوهش از نوع کاربردی است. همچنین تحقیق حاضر از منظر هدف گرای، توصیفی، از منظر راهبردی، کمی، از منظر رویکرد، تجربی و از منظر راهکار، میدانی و کتابخانه‌ای است.

جامعه و نمونه آماری

روش انتخاب نمونه، از نوع نمونه‌گیری حذفی است و از بین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، شرکت‌هایی که شرایط نگاره زیر را دارا باشند، به‌عنوان نمونه برگزیده شدند. روند انتخاب تعداد نمونه آماری در نگاره ۱ بیان شده است.

نگاره ۱: روند انتخاب نمونه آماری

۴۸۱	کل شرکت‌های موجود در بورس اوراق بهادار تهران
(۵۴)	کسر شود: حذف به دلیل املاک و واسطه‌گری مالی
(۱۱۰)	کسر شود: حذف به دلیل نبودن اسفند ماه، پایان سال مالی
(۲۳)	کسر شود: حذف شرکت‌های هلدینگ
(۱۵۶)	کسر شود: حذف به دلیل نداشتن اطلاعات صورت مالی حداقل یک سال
(۱۵)	کسر شود: حقوق صاحبان سرمایه شرکت طی دوره تحقیق منفی
(۲۸)	کسر شود: تعداد شرکت‌هایی که در یک صنعت دورقمی نیستند
۹۵	حجم نمونه

تبیین الگو و متغیرهای تحقیق

برای آزمون فرضیه‌های پژوهش (بررسی تاثیر توانایی‌های مدیریتی بر گزارشگری مالی متقلبانه و اثر ارتباطات سیاسی بر این رابطه) از رگرسیون لجستیک استفاده می‌کنیم (بیزلی، ۱۹۹۶؛ کارلو و ناجی، ۲۰۰۴؛ چن و همکاران، ۲۰۰۶؛ شنگ و همکاران، ۲۰۱۴؛ کریس، ۱۹۵۰).

مدل ۱ (آزمون فرضیه اول):

$$\text{FRAUD}_{t+1} = b_0 + b_1 \text{MAABILITY}_t + b_2 \text{BIG}_t + b_3 \text{DA}_t + b_4 \text{SIZE}_t + b_5 \text{LEV}_t + b_6 \text{ROE}_t + b_7 \text{MB}_t + b_8 \text{LARSHARE}_t + b_9 \text{INSTITU}_t + b_{10} \text{CEOSHARE}_t + b_{11} \text{AGE}_t + b_{12} \text{TOPMANCOMP} + d \text{INDUSTRY} + \beta \text{YEAR} + e_t$$

مدل ۲ (آزمون فرضیه دوم):

$$\text{FRAUD}_{t+1} = b_0 + b_1 \text{MAABILITY}_t + b_2 \text{POLITICAL}_t + b_3 \text{MAABILITY}_t * \text{POLITICAL}_t + b_4 \text{BIG}_t + b_5 \text{DA}_t + b_6 \text{SIZE}_t + b_7 \text{LEV}_t + b_8 \text{ROE}_t + b_9 \text{MB}_t + b_{10} \text{LARSHARE}_t + b_{11} \text{INSTITU}_t + b_{12} \text{CEOSHARE}_t + b_{13} \text{AGE}_t + b_{14} \text{TOPMANCOMP} + d \text{INDUSTRY} + \beta \text{YEAR} + e_t$$

متغیر وابسته

گزارشگری متقلبانانه (FRAUD):

بر اساس مدل دستیابی به پیش‌بینی‌ها، در صورتی شرکت مرتکب گزارشگری مالی متقلبانانه شده است که صورت‌های مالی خود را در دوره بعد تجدید ارائه کرده باشد و این تجدید ارائه ناشی از انگیزه‌های متقلبانانه مدیریت باشد. در این صورت متغیر مقدار یک را اختیار خواهد کرد. بر اساس مدل دستیابی به پیش‌بینی‌ها در صورتی تجدید ارائه صورت‌های مالی متقلبانانه است که سود گزارش شده اولیه (OI) (یعنی، سود مدیریت شده) از سود تجدید ارائه شده (RI) (سود واقعی) بزرگتر باشد (تجدید ارائه افزایشی) و همچنین، سود اولیه بزرگتر یا مساوی با سود پیش‌بینی شده مدیران (MF) باشد، در حالی که سود تجدید ارائه شده کمتر از سود پیش‌بینی شده است. مدل ذیل این رابطه را نشان می‌دهد.

معادله ۳:

$$OI_{jt} > MF_{jt} > RI_{jt}$$

اگر نامساوی بالا برقرار نباشد، گزارش مالی متقلبانانه نیست (کاسکی وهانلون، ۲۰۱۳).

متغیر مستقل

توانایی مدیریتی (MANAGER ABILITY)

برای اندازه‌گیری توانمندی مدیریت از مدل توسعه یافته دمرجیان و همکاران (۲۰۱۲) استفاده می‌کنیم که اندازه‌گیری توانایی‌های مدیریتی بر اساس کارایی مدیران در عملکرد شرکت است. دمرجیان و همکاران (۲۰۱۲) دو مدل را برای اندازه‌گیری توانایی‌های مدیریت تعیین می‌کنند. روش اول بر روی تجزیه و تحلیل پوششی داده‌ها (DEA) برای برآورد کل بازده شرکت از طریق صنعت و سال تکیه می‌کنند. الگوی تحلیل پوششی داده‌ها (DEA) یک نوع الگوی آماری است که برای اندازه‌گیری عملکرد یک سیستم با استفاده از یک سری خروجی‌ها و ورودی‌ها کاربرد دارد. در ارزیابی کارایی شرکت به وسیله تحلیل پوششی داده‌ها به هر شرکت در هر سال یک نمره کارایی بین صفر و یک نسبت می‌دهیم.

حداکثر کارایی برابر با یک است و هرچه مقدار به دست آمده کمتر باشد، به آن معنی است که کارایی شرکت پایین تر است. مقادیر کمتر از ۱ ناکارآمد است. از بهای تمام شده کالای فروش رفته، هزینه های فروش، عمومی و اداری، دارایی های ثابت مشهود و نامشهود و هزینه تحقیق و توسعه به عنوان چهار متغیر ورودی استفاده می شود. متغیر خروجی فروش خالص است. به طور خاص، آنها ابتدا مشکل بهینه سازی زیر را در DEA حل می کنند:

معادله ۴:

$$\text{Max}_y \theta = \text{Sales} / (v_1 \text{COGS} + v_2 \text{SG\&A} + v_3 \text{PPE} + v_4 \text{R\&D})$$

معیار کارایی (θ) می تواند مقدار بین صفر و یک را بگیرد. از آنجا که کلیه نمرات کارایی شرکت را می توان به مدیر و شرکت اشاره کرد. دمرجیان و همکاران (۲۰۱۲) بازده کلی شرکت را بین شرکت و مدیریت تقسیم می کنند. آنها بازده کلی شرکت را بر اساس پنج ویژگی شرکتی که تلاش های مدیریتی را پشتیبانی می کنند یا مانع آن می شوند بیان می کنند: حجم شرکت (Total Assets)، سهم بازار (MarketShare)، جریان نقدی مثبت (FreeCashFlow) و سابقه شرکت (Ln Age) (عوامل احتمالاً پشتیبان مدیریت) و صادرات شرکت (ForeignCurrency) (عامل مانع مدیریت). آنها مدل رگرسیون زیر را تخمین می زنند:

معادله ۵:

$$\text{Firm Efficiency}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{Ln}(\text{Total Assets}_{i,t}) + \beta_2 \text{MarketShare}_{i,t} + \beta_3 \text{FreeCashFlow}_{i,t} + \beta_4 \text{Ln Age}_{i,t} + \beta_5 \text{ForeignCurrency}_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

باقیمانده مدل توانایی مدیریت را نشان می دهد. بر اساس این اندازه گیری، دمرجیان و همکاران (۲۰۱۲) رتبه های مختلفی از توانایی های مدیریت (MANAGER ABILITY) را بر اساس سال و صنعت ایجاد کرده اند تا امتیاز را در طول زمان و صنایع قابل مقایسه تر کند و تاثیر نفوذ ناپذیری را کاهش دهد. در این پژوهش از رتبه MANAGER ABILITY به عنوان توانایی مدیریت در تحلیل ها استفاده می کنیم.

متغیر تعدیل کننده

ارتباطات سیاسی (Political)

شاخص ارتباطات سیاسی، سه بعد اقتصادی، اجتماعی و فردی دارد. بعد اقتصادی آن عبارت است از درصد مالکیت مستقیم دولت از سهام شرکت‌ها، به گونه‌ای که بیش از ۵۰ درصد از سهام شرکت متعلق به دولت باشد. بعد اجتماعی آن عبارت است از سرمایه گذاری نهادهای وابسته به دولت در ساختار مالکیت شرکت که بیان کننده حمایت نهادی دولت است. به عبارت دیگر، بعد اجتماعی عبارت است از درصد سهام نگهداری شده شرکت‌های دولتی و عمومی از کل سرمایه که این شرکت‌ها شامل شرکت‌های بیمه، موسسه‌های مالی، بانک‌ها، شرکت‌های دولتی و دیگر اجزای دولت اند. بعد فردی نیز عبارت است از شرکت‌هایی که در ساختار مالکیت آنها یکی از سهامداران عمده شرکت (سهامداری که بیش از ۱۰ درصد سهام شرکت را در اختیار دارد) از شخصیت‌های سابق یا زمان حاضر در دولت باشد. در ادبیات پژوهشی اخیر، بیشتر بعد فردی ارتباطات سیاسی بررسی شده است. طبق مطالعه حبیب و همکاران (۲۰۱۷) و نیکومرام و همکاران (۱۳۹۲) ارتباطات سیاسی یک متغیر ساختگی است و مقدار آن برابر یک است اگر حداقل یک سهامدار عمده شرکت (با مالکیت حداقل ۱۰ درصد) از شخصیت‌های وابسته به دولت باشد، در غیر اینصورت صفر اختیار می‌کند.

نگاره ۲: متغیرهای کمکی و کاربردی پژوهش

نام متغیر	نماد	نحوه محاسبه
کیفیت حسابرسی	BIG	متغیر ساختگی است برابر با یک است اگر شرکت توسط حسابرس بزرگ (سازمان حسابرسی) حسابرسی شده باشد و در غیر این صورت صفر است
بزرگترین سهامدار	LARSHARE	درصد سهام بزرگترین سهامدار شرکت
سهامداران نهادی	INSTITU	درصد سهام شرکت‌ها و نهادهای و موسسات دولتی
سن شرکت	AGE	لگاریتم طبیعی از سنوات پذیرش شرکت در بورس اوراق بهادار تا سال مورد نظر
اندازه شرکت	SIZE	لگاریتم طبیعی از کل دارایی‌ها
اهرم	LEV	نسبت مجموع بدهیها بر دارایی‌های کل
پاداش هیات مدیره	TOPMANCOMP	لگاریتم طبیعی پاداش پرداختی به هیات مدیره

نام متغیر	نماد	نحوه محاسبه
بازده حقوق صاحبان سرمایه	ROE	سود خالص تقسیم بر حقوق صاحبان سرمایه
اقدام تعهدی اختیاری	DA	بر اساس باقیمانده مدل کوتاری (۲۰۰۵) محاسبه می‌شود. $Accruals_t = a(1/ Assets_{t-1}) + b(\Delta Sales_t / Assets_{t-1}) + c(PPE_t / Assets_{t-1}) + dROA_t$
اقدام تعهدی کل	Accruals	تفاوت بین سود قبل از اقلام غیر عادی و جریان نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی طی دوره
تغییرات فروش	$\Delta Sales$	تفاوت فروش سال نسبت به سال قبل
تغییر دارایی‌های ثابت	PPE	تفاوت دارایی‌های مشهود به دارایی‌های مشهود سال قبل
نسبت بازار به دفتری	MB	نسبت ارزش بازار سهام بر ارزش دفتری حقوق صاحبان سرمایه
سهام متعلق به مدیر عامل	CEOSHARE	درصد سهام شرکتی که مدیر عامل نماینده آن می‌باشد و یا درصد سهام شخص مدیر عامل

یافته‌ها و تجزیه و تحلیل داده‌ها

آمار توصیفی

نگاره ۳: آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
گزارش‌گری متقلبانانه	□□	□□□	□□□	□□□□	□□	□□□□	□□□□
توانایی مدیریتی	□□	□□□	□□□	□□□□	□□	□□□□	□□□□
ارتباطات سیاسی	□□	□□□	□□□	□□□□	□□	□□□□	□□□□
کیفیت حسابرسی	□□	□□□	□□□	□□□□	□□	□□□□	□□□□
اقدام تعهدی اختیاری	□□	□□□	□□□	□□□□	□□	□□□□	□□□□

							ی
□□□□	□□□□	□□ □□	□□□□	□□□□ □	□□□□ □	□□ □□	اندازه شرکت
□□□□	□□□□ □	□□ □□	□□□□	□□□□ □	□□□□ □	□□ □□	اهرم
□□□□ □□	□□□□ □□	□□ □□	□□□□ □□	□□□□ □	□□□□ □	□□ □□	بازده حقوق صاحبان سرمایه
□□□□ □□	□□□□ □	□□ □□	□□□□ □	□□□□ □□	□□□□ □	□□ □□	نسبت بازار به دفتری
□□□□	□□□□	□□ □□	□□□□	□□□□ □	□□□□ □	□□ □□	بزرگتر ین سهامداران
□□□□	□□□□ □	□□ □□	□□□□	□□□□ □	□□□□ □	□□ □□	سهامداران نهادهی
□□□□	□□□□	□□ □□	□□□□	□□□□ □	□□□□ □	□□ □□	سهام متعلق به مدیر عامل
□□□□	□□□□ □	□□ □□	□□□□	□□□□ □	□□□□ □	□□ □□	پاداش هیات مدیره
□□□□	□□□□ □	□□ □□	□□□□	□□□□ □	□□□□ □	□□ □□	سن شرکت

اگر در توزیعی مقدار میانگین از میانه بیشتر باشد، و مقادیر نمونه مثبت باشند، مقدار چولگی مثبت و چولگی آن توزیع به راست است و اگر این مقدار کمتر باشد، مقدار چولگی منفی و چولگی به چپ اتفاق می‌افتد، و اگر میانگین برابر با میانه باشد توزیع نرمال است. با توجه به نگاره ۳ مقدار میانگین (۰/۴۴) متغیر گزارش متقلبانه (FRAUD) از

میانہ (۰/۰۰) بیشتر است در نتیجه توزیع چولگی به راست (۰/۲۳) است. مقدار میانگین اهرم مالی (LEV) ۰/۵۹ و مقدار میانہ آن ۰/۶۰ می باشد، نتیجتاً مقدار چولگی ۰/۱۸- می باشد و جهت توزیع چولگی به چپ است.

نگاره ۴: مقادیر کمیته و بیشینه متغیرها

سال	شرکت	کمیته	سال	شرکت	بیشینه	نام متغیر
-	۶۰۷ مشاهده	☐ ☐ ☐ ☐	۰	مشاهده ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	گزارشگری متقباہ
۸۵	گروه بهمن	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	۹۳	گروه بهمن	☐ ☐ ☐ ☐	توانایی مدیریتی
-	۵۰۹ مشاهده	☐ ☐ ☐ ☐	-	۴۴۱ مشاهده	☐ ☐ ☐ ☐	ارتباطات سیاسی
-	۶۷۹ مشاهده	☐ ☐ ☐ ☐	-	۲۷۱ مشاهده	☐ ☐ ☐ ☐	کیفیت حسابرسی
۸۶	محور خودرو	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	۹۱	سایپا دیزل	☐ ☐ ☐ ☐	اقدام تعهدی اختیاری
۸۵	معدنی دماوند	☐ ☐ ☐ ☐	۹۴	فولاد مبارکه اصفهان	☐ ☐ ☐ ☐	اندازه شرکت
۹۳	معدان بافق	☐ ☐ ☐ ☐	۹۴	پتروشیمی فارابی	☐ ☐ ☐ ☐	اهرم
۹۰	کاشی تکسرام	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	۸۵	مواد اولیه داروپخش	☐ ☐ ☐ ☐	بازده حقوق صاحبان سرمایه
۹۴	پتروشیمی فارابی	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	۹۰	کاشی تکسرام	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	نسبت بازار به دفتری
-	سه مشاهده	☐ ☐ ☐ ☐	-	۵ مشاهده	☐ ☐ ☐ ☐	بزرگترین سهامدار
-	۲۱ مشاهده	☐ ☐ ☐ ☐	-	۲۲ مشاهده	☐ ☐ ☐ ☐	سهامداران نهادی

		□□			□□	
-	۵۰۴	□□ □□	-	۲ مشاهده	□□ □□	سهام متعلق به مدیر عامل
-	۳۹۱ مشاهده	□□ □□	۹۴	فروسلیس	□□ □□	پاداش هیات مدیره
-	۱۰ مشاهده	□□ □□	۹۴	سیمان تهران	□□ □□	سن شرکت

میانگین متغیر توانایی مدیریتی (MAABILITY) برابر صفر است، بیشترین مقدار آن ۴/۷۶ مربوط به شرکت گروه بهمن سال ۹۳ است و کمترین مقدارش ۰/۸۶- مربوط به شرکت گروه بهمن سال ۸۵ است. میانگین متغیر بازده حقوق صاحبان سرمایه (ROE) برابر ۰/۲۷ است، بیشترین مقدار آن ۲/۲۲ مربوط به شرکت مواد اولیه داروپخش سال ۸۵ است که مقدار سود خاص برابر ۱۳۱۳۵۰ میلیون ریال است و حقوق صاحبان سرمایه در این سال ۵۹۱۲۴ میلیون ریال است. کمترین مقدار آن ۱۶/۰۴- مربوط به شرکت کاشی تکسرام سال ۹۰ است که مقدار زیان خاص برابر ۱۳۵۲۰- میلیون ریال است و حقوق صاحبان سرمایه در این سال ۸۴۳ میلیون ریال است. میانگین متغیر اندازه شرکت (SIZE) برابر ۶/۰۳ است، بیشترین مقدار آن ۸/۳۴ مربوط به شرکت فولاد مبارکه اصفهان سال ۹۴ است که مقدار دارایی‌های آن در این سال برابر ۲۱۷۸۶۹۵۵۲ میلیون ریال است و کمترین مقدار آن ۴/۲۷ مربوط به شرکت معدنی دماوند سال ۸۵ است که مقدار دارایی‌های آن در این سال برابر ۱۸۴۲۴ میلیون ریال است. میانگین متغیر ارزش بازار حقوق صاحبان سرمایه به ارزش دفتری (MB) برابر ۲/۴۸ است؛ بیشترین مقدار آن ۸۳/۶۳ مربوط به شرکت کاشی تکسرام سال ۹۰ است که قیمت سهام آن برابر ۱۴۱۰ ریال، تعداد سهم ۵۰۰۰۰۰۰۰ برگ سهم و حقوق صاحبان سرمایه در این سال ۸۴۳ میلیون ریال است و کمترین مقدار آن ۳/۲۹- مربوط به شرکت پتروشیمی فارابی سال ۹۴ است که قیمت سهام آن برابر ۶۷۹ ریال، تعداد سهم ۱۵۰۰۰۰۰۰۰ برگ سهم و حقوق صاحبان سرمایه در این سال ۲۱۳۷۸۷- میلیون ریال است.

نتایج برآورد آزمون فرضیه‌ها با استفاده از مدل‌ها

نتایج آزمون فرضیه اول

فرضیه اول: توانایی مدیریتی با احتمال گزارشگری مالی متقربانه رابطه معکوس دارد. همانطور که در نگاره ۵ مشاهده می‌شود، مقدار احتمال درست نمایی مدل برابر ۰/۰۰۰ می‌باشد، و چون این مقدار از ۰/۰۵ کمتر است در سطح اطمینان ۹۵ درصد مدل تحقیق معنادار است.

مقدار احتمال درست نمایی برای متغیر توانایی مدیریتی (MAABILITY) برابر است با ۰/۰۱۴ و این مقدار چون از مقدار ۰/۰۵ کمتر است، در نتیجه رابطه معناداری در سطح اطمینان ۹۵ درصد بین متغیر توانایی مدیریتی با گزارشگری متقربانه وجود دارد، و از آنجا که مقدار ضریب ۰/۳۵- است که این رابطه منفی است، در نتیجه فرضیه اول پژوهش تایید می‌شود.

نگاره ۵: نتایج آزمون بررسی ارتباط توانایی مدیریتی با گزارشگری مالی متقربانه

پارامتر	ضرایب	انحراف معیار	آماره χ^2	مقدار احتمال
توانایی مدیریتی	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	□□□□□□
کیفیت حسابرسی	□□□□□□ □	□□□□□□ □□	□□□□□□	□□□□□□
اقلام تعهدی اختیاری	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	□□□□□□
اندازه شرکت	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	□□□□□□
اهرم	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	□□□□□□
بازده حقوق صاحبان سرمایه	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	□□□□□□
نسبت	□□□□□□	□□□□□□	□□□□□□	□□□□□□

	□□	□□	□□	بازار به دفتری
□□□□□□	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	بزرگترین سهامدار
□□□□□□	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	□□□□□□	سهامداران نهادهی
□□□□□□	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	سهام متعلق به مدیر عامل
□□□□□□	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	سند شرکت
□□□□□□	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	پاداش هیات مدیره
□□□□□□	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	□□□□□□ □□	□
□□□□□□ □□	معیار هنن - کوین	□□□□□□□□		ضریب تعیین مک فادن
□□□□□□ □□	آماره نسبت درست نمایی	□□□□□□□□		انحراف معیار وابسته
□□□□□□ □	مقدار احتمال نسبت درست نمایی	□□□□□□□□		معیار آکاییک
□□□□□□	درست نمایی هاسمر- لوموشو	□□□□□□□□		معیار شوارتز

نتایج آزمون فرضیه دوم

فرضیه دوم: ارتباطات سیاسی تأثیر توانایی مدیریتی در احتمال تقلب در گزارشگری مالی را تضعیف می‌کند.

نگاره ۶: نتایج آزمون بررسی تاثیر ارتباطات سیاسی بر ارتباط توانایی مدیریتی با گزارشگری مالی متقلبانه

پارامتر	ضرایب	انحراف معیار	آماره z	مقدار احتمال
توانایی مدیریتی	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
ارتباطات سیاسی	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
MAABILITY_PO LITICAL	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
کیفیت حسابرسی	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
اقدام تعهدی اختیاری	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
اندازه شرکت	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
اهرم	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
بازده حقوق صاحبان سرمایه	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
نسبت بازار به دفتری	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
بزرگترین سهامدار	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
سهامداران نهادی	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
سهام متعلق به مدیر عامل	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

سن شرکت	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
پاداش هیات مدیره	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
C	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
ضریب تعیین مک فادن	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	معیار هنن - کوبین	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
انحراف معیار وابسته	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	آماره نسبت درست نمایی	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
معیار آکاییک	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	مقدار احتمال نسبت درست نمایی	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
معیار شوارتز	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	درست نمایی هاسمر - لوموشو	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

همانطور که در نگاره ۶ مشاهده می‌شود، مقدار احتمال درست نمایی کل برابر $0/000$ است؛ چون این مقدار از $0/05$ کمتر است در سطح اطمینان ۹۵ درصد مدل تحقیق معنادار است. مقدار ضریب متغیر ساختگی MAABILITY_POLITICAL برابر $0/69$ است و با توجه به ستون مقدار احتمال درست نمایی برای این متغیر (MAABILITY_POLITICAL) برابر است با $0/21$ و چون از مقدار $0/05$ بیشتر است، در نتیجه رابطه معناداری در سطح اطمینان ۹۵ درصد بین این متغیر با گزارشگری متقلبانه وجود ندارد. در نتیجه فرضیه دوم پژوهش رد می‌شود.

نتیجه گیری

نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول نشان داد که بین توانایی مدیریتی شرکت‌ها و گزارشگری متقلبانه رابطه معنادار و منفی برقرار است. این نتیجه با یافته وانگ و همکاران (۲۰۱۷) منطبق است. مطابق استدلات و مطالعات اخیر، مدیران منحصر بفرد تأثیرات منفی بر تصمیمات شرکت‌ها دارند. مدیران بیشتر توانایی در مورد چشم‌انداز شرکت، روند صنعت و شرایط اقتصاد کلان دارند؛ بدین ترتیب، آنها می‌توانند پروژه‌های بهتر را انتخاب

کرده و با احتیاط اجرا کنند. بنابراین، بنگاه‌هایی که مدیران توانا را استخدام می‌کنند، بهتر از افرادی هستند که مدیران توانا ندارند. توانایی مدیریتی در سطح بالا نیز می‌تواند خطر ابتلا به نارسایی‌های شرکت را کاهش دهد، و به‌نوبه خود، خطر حسابرسی را کاهش می‌دهد. کیفیت مدیریت یک شرکت می‌تواند یک اثر تایید کننده بر ارزش شرکت داشته باشد. به‌عنوان یک نتیجه، مدیران تواناتر می‌توانند ارزش شرکت خود را به حساب بی‌اعتمادی بیشتری نسبت به بیگانگان انتقال دهند. ضریب منفی متغیر توانایی مدیریت در این پژوهش این موضوع را نشان داد.

نتایج حاصل از فرضیه دوم نشان داد که ارتباطات سیاسی نتوانست تاثیر توانایی مدیریتی بر گزارشگری متقلبانه را بیان کند. انتظار این بود که با توجه به حمایت ضعیف سرمایه‌گذاران و اجرای مقررات ضعیف، شرکت‌هایی که تمایل به استفاده از اقدامات غیرقانونی دارند، احتمال افزایش تقلب را نشان دهند. نتایج این بخش از پژوهش نتوانست یافته‌های وانگ و همکاران (۲۰۱۷) را که دریافتند ارتباطات سیاسی شرکت‌ها می‌توانند تاثیر توانایی مدیران در احتمال تقلب گزارش مالی را ضعیف یا محدود کنند، تایید کند. به‌طور کلی، می‌توان ادعا کرد که ارتباطات سیاسی نه تنها رفتار مدیران را در ارتباط با انجام وظیفه مباحثرتی اصلاح نمی‌کند، بلکه موجب پایین آمدن کیفیت گزارشگری مالی نیز می‌شود. به‌نظر می‌رسد یکی از ساز و کارهایی که می‌تواند در کاهش تاثیر و حضور دولت در محیط اقتصادی و ایجاد فضای رقابتی و در نتیجه، افزایش کیفیت اطلاعات مندرج در صورت‌های مالی نقش داشته باشد، اجرای واقعی اصل ۴۴ قانون اساسی است.

پیشنهاد‌های کاربردی

با توجه به نتایج فرضیه اول پژوهش، پیشنهاد می‌شود به‌واسطه نقش اساسی شرکت‌ها در اقتصاد کشور باید انتخاب مدیران و کارکنان با دقت لازم و کافی صورت گیرد. صلاحیت، دانش و مهارت مدیران قبل از استخدام باید بررسی و سازوکار لازم برای ارزیابی آنان فراهم شود. همچنین، سازمان‌های نظارتی برای نظارت بر گزارش‌های مالی مدیران با محدودیت منابع از جمله محدودیت زمانی، مالی و نیروی انسانی متخصص و

کارآمد مواجه است. بنابراین، با توجه به شرایط موجود در ایران معیارهایی برای تشخیص کیفیت و توانایی مدیران شناسایی شود که با توجه به سطح کیفیت و رتبه‌بندی آنها نظارت صورت بگیرد و این کار، هزینه‌های نظارتی را کاهش می‌دهد.

براساس فرضیه دوم پژوهش، پیشنهاد می‌شود تا مقررات و الزامات بیشتری را در خصوص انتشار به موقع صورت‌های مالی، تأخیر در افشای اطلاعات با اهمیت و تهیه اطلاعاتی برای خنثی‌سازی (پوشاندن) فعالیت‌های برگرفته از روابط سیاسی برای شرکت‌های سیاسی تدوین کند و بر شرکت‌های سیاسی نظارت و کنترل بیشتری داشته باشد. از طرفی، در ایران انتصاب مدیران شرکت‌ها براساس روابط است؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود سهام شرکت‌های دولتی با قوانین و دستورالعمل‌های سخت‌گیرانه‌تری نسبت به بخش خصوصی و در جریان خصوصی‌سازی به مقررات حاکم بر کنترل بنگاه‌ها و مقررات ناظر بر حفظ منابع عمومی باید توجه شود. برای جلوگیری و مهار کردن تقلب در گزارشگری در شرکت‌های با ارتباطات سیاسی، بهترین راه آزادی بیان و اطلاع‌رسانی شفاف است؛ باید به رسانه‌ها، احزاب و گروه‌های سیاسی - اجتماعی برای نظارت بر کارکرد مسئولان و کارمندان، اطلاع‌رسانی و شفاف‌سازی اجازه فعالیت داد؛ چون آزادی بیان، هزینه‌های نظارتی را کاهش می‌دهد و از طرفی برای محافظت و حمایت از افشاگران، قوانین و دستورالعمل‌های لازم در سطح بازار سرمایه تدوین شود.

فهرست منابع و مآخذ

الف. منابع فارسی

- ابراهیمی کردلر، علی و رحمانی پیچا، نوراله (۱۳۹۵)، بررسی رابطه توانایی مدیریت و کیفیت گزارشگری مالی در بورس اوراق بهادار تهران، *تحقیقات حسابداری و حسابرسی*، ۸(۳۲)، ۳۶-۵۳.
- تامرادی، علی و رستمی‌نیا، رضا (۱۳۹۷)، بررسی تأثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین انتخاب حسابرس و شفافیت اطلاعات حسابداری در بورس اوراق بهادار تهران، *پژوهش در حسابداری و علوم اقتصادی*، ۲(۳)، ۱-۱۶.

- حسن زاده، سمیرا و محسنی، عبدالرضا (۱۳۹۷)، ارتباطات سیاسی و هزینه سرمایه حقوق صاحبان سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، *مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار*، ۹(۳۴)، ۲۷۳-۲۹۱.
- حقیقت، حمید و، علوی، سیدمصطفی (۱۳۹۲)، بررسی رابطه بین شفافیت سود حسابداری و بازده غیرعادی سهام، *پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۵(۱)، ۱-۱۲.
- رضازاده، جواد و آشتاب، علی (۱۳۸۹)، رابطه‌ی دقت پیش‌بینی سود و بازده سهام شرکت‌های جدیدالورود به بورس اوراق بهادار تهران، *پژوهشنامه اقتصاد کلان*، ۱(۱۰)، ۳۷-۵۵.
- فرج زاده دهکردی، حسن و آقای، لیلیا (۱۳۹۴)، سیاست تقسیم سود و گزارشگری مالی متقلبان، مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۱۲(۴۵)، ۹۷-۱۱۴.
- قادری، کاوه، قادری و صلاح الدین (۱۳۹۶)، تحلیل بیش‌اطمینانی مدیران از عملکرد خود در شرکت‌های متقلب، *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۴(۲)، ۲۴۳-۲۶۲.
- نیکبخت، محمد رضا؛ دهقانی، علی اصغر؛ قوهستانی، سمانه (۱۳۹۶)، بررسی اثرگذاری قابلیت‌های مدیران، بر اطمینان بیش‌ازحد و نگرش در انتخاب راهبرد، *پیشرفت‌های حسابداری*، ۹(۲)، ۱۵۱-۱۷۸.

ب. منابع انگلیسی

- An, W., Xu, Y., Zhang, J. (2018). Resource constraints, innovation capability and corporate financial fraud in entrepreneurial firms. *Chinese Management Studies*, 12(1), 2-18.
- Ball, R., & Shivakumar, L. (2005). Earnings quality in UK private firms: comparative loss recognition timeliness. *Journal of accounting and economics*, 39(1), 83-128.
- Demerjian, P., Lev, B., & McVay, S. (2012). Quantifying managerial ability: A new measure and validity tests. *Management science*, 58(7), 1229-1248.
- Habib, A., Hasan, M.M. (2017). Managerial ability, investment efficiency and stock price crash risk. *Research in International Business and Finance*, 42, 262-274.
- Haji-Abdullah, N.M., Othman, R., Marzuki, M.M. (2017). Non-audit services, audit opinion, cultural, affiliated directors and fraudulent financial reporting: Evidence from Malaysia. *Advanced Science Letters*, 23(1), 665-669.
- Kamarudin, K.A., Ismail, W.A.W., Kamaruzzaman, A.A. (2018). **Board members diversity and financial statements fraud: malaysian evidence**. In State of the Art Theories and Empirical Evidence (pp. 165-183). Springer, Singapore.
- Plumlee, M., & Yohn, T. L. (2010). An analysis of the underlying causes attributed to restatements. *Accounting Horizons*, 24(1), 41-64
- Rahman, R.A., Sulaiman, S., Fadel, E.S., Kazemian, S. (2016). Earnings

management and fraudulent financial reporting: The Malaysian story. *Journal of Modern Accounting and Auditing*, 12(2), 91-101.

- Wang, Z., Chen, M. H., Chin, C. L., & Zheng, Q. (2017). Managerial ability, political connections, and fraudulent financial reporting in China. *Journal of Accounting and Public Policy*, 36(2), 141-162.